

Maa- ja metsätalousministeriö
Ruokaosasto

PÖYTÄKIRJA 1/2015
MMM013:00/2014

MANNER-SUOMEN MAASEUDUN KEHITTÄMISOHJELMAN 2014-2020 SEURANTAKOMITEA

Aika Torstai 29.1.2015 klo 10:00-13:40
Paikka Paasitorni, Helsinki

Jaana Husu-Kallio/maa- ja metsätalousministeriö, puheenjohtaja
Taina Vesanto/maa- ja metsätalousministeriö, varapuheenjohtaja
Harri Ahlgren/työ- ja elinkeinoministeriö
Jyri Inha/valtiovarainministeriö
Tiina Malm/maa- ja metsätalousministeriö
Sirpa Karjalainen/maa- ja metsätalousministeriö
Sini Wallenius/maa- ja metsätalousministeriö
Rainer Lahti/ ympäristöministeriö (läsnä klo 13 lähtien)
Matti Puolimatka/ Elintarviketurvallisuus-virasto
Esko Leinonen/ Maaseutuvirasto

Erja Loppi/ Maaseutuvirasto
Marja Karvonen/ Satakunnan ELY-keskus
Hannu Linjakumpu/ Lapin ELY-keskus
Ulla Mehto-Hämäläinen/ Keski-Suomen ELY-keskus
Kari Kivikko/Hämeen ELY-keskus
Juha Lappalainen/Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Johan Åberg/ Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.
Jari Huovinen/ Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Hannu Heikkilä/ProAgria Keskusten liitto
Anna-Kaisa Wuotila

Suomen 4H-liitto, 4H Lappi
Mirja Hellstedt/Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry
Tapani Veistola/Suomen luonnonsuojeluliitto
Pertti Iivanainen/ Maaseudun kehittäjät
Risto-Matti Niemi/ Suomen Kylätoiminta ry
Ilkka Peltola/Keskkipiste – Leader ry
Taina Väre/ Suomen Kuntaliitto
Asko Peltola/ Etelä-Pohjanmaan liitto
Leena Anttila/maa- ja metsätalousministeriö
Virva Terho/maa- ja metsätalousministeriö
Noora Hakola/ Maaseutuvirasto

Poissaolijat: Timo Halonen/maa- ja metsätalousministeriö, Hannamari Heinonen/ Suomen yrittäjät, Ulla Hyvönen/ Toimihenkilökeskusjärjestö STTK, Kati Pulli/SEY Suomen eläinsuojeluyhdistysten liitto

Pysyvät asiantuntijat: Kai Heikkilä /EU:n komissio, DG AGRI

Muut asiantuntijat: Annukka Lyra/maa- ja metsätalousministeriö, Juuso Kalliokoski/maa- ja metsätalousministeriö, Sanna Koivumäki/maa- ja metsätalousministeriö (paikalla klo 10-12), Sanna Sihvola/ maa- ja metsätalousministeriö (paikalla klo 10-12), Teemu Hauha/Maaseutuverkostopalvelut, Tapio Heikkilä/ ympäristöministeriö (paikalla klo 10-12)

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja esitteli yhteenvedon Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014-2020 strategisista painopisteistä, tavoitteista ja niiden seuranta- ja toteutuksesta sekä toimenpiteistä ja rahoituksesta. Ohjelman julkinen kokonaisrahoitus on 8,265 miljardia euroa.

Komission edustaja kiitti sujuvaa ohjelman valmisteluprosessia. Komissio hyväksyi Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman ensimmäisten ohjelmien joukossa 12.12.2014.

Ohjelman toimeenpano alkaa porrastetusti kevään aikana. Leader-ryhmät ovat voineet hakea toimintarahaa paperilomakkeella joulukuusta 2014 lähtien. Teknisen avun haku alkaa helmikuussa. Maaseutuviraston arvion mukaan nuorten viljelijöiden aloitustuen haku alkaa maaliskuussa, yritys- ja hanketukien haku huhtikuussa ja maatilainvestointien haku toukokuussa. Kevään 2015 viljelijätukien haun toteutetaan pääasiassa aiempien vuosien aikataulujen mukaan huhtikuussa.

2. Kokouksen järjestäytyminen

Puheenjohtaja kertoi, että seurantakomitea on asetettu virallisesti 8.1.2015. Seurantakomitean jäsenten toivotaan osallistuvan kokouksiin ja jäsenen on informoitava poissaolostaan varajäsentään. Mikäli kokoukseen osallistuu joku muu kuin varsinainen jäsen tai varajäsen, on varsinaisen jäsenen oltava ennen kokousta yhteydessä puheenjohtajaan (sihteerien kautta) ja annettava kokoukseen osallistujalle valtakirja. Jäsenten ja varajäsenten lisäksi kokouksiin voivat osallistua pääsääntöisesti ainoastaan asiakohtien esittelijät.

Todettiin kokouksen läsnäolijat. Paikalla oli 31 jäsentä/varajäsentä, joten kokous oli päätösvaltainen.

3. Esityslistan hyväksyminen kokouksen työjärjestykseksi

Esityslista hyväksyttiin sillä muutoksella, että asialistan kohta 7 käsiteltiin kohdan 4 jälkeen.

4. Seurantakomitean työjärjestys

Virva Terho esitteli seurantakomitean työjärjestyksen, joka hyväksyttiin alustavasti jo seurantakomitean ensimmäisessä kokouksessa 3.10.2014. Komissio hyväksyi 12.12.2014 Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman 2014-2020, joten päätös voidaan nyt vahvistaa. Edellisessä kokouksessa sovitun mukaisesti työjärjestyksen 6 §:ää on muutettu siten, että kokousaineisto on toimitettava jäsenille, varajäsenille ja pysyville asiantuntijoille kaksi viikkoa ennen kokousta. Lisäksi 13 §:n mukaan pöytäkirja toimitetaan kommentoitavaksi viimeistään kahden viikon kuluttua kokouksesta.

Päätös: Päätösesitys hyväksyttiin.

5. Teknisen avun indikatiivinen käyttösuunnitelma ohjelmakaudelle 2014-2020

Leena Anttila esitteli teknisen avun indikatiivisen käyttösuunnitelman ohjelmakaudelle 2014 – 2020. Seurantakomitea hyväksyi käyttösuunnitelman jo alustavasti edellisessä kokouksessaan 3.10.2014. Komissio hyväksyi 12.12.2014 Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman 2014-2020, joten päätös voidaan nyt vahvistaa. Seurantakomitean edellisen kokouksen jälkeen käyttösuunnitelmaan on täsmennetty maaseutuverkoston varojen kohdentuminen eri käyttökohteisiin, jonka maaseutuverkoston ohjausryhmä hyväksyi ensimmäisessä kokouksessaan 18.12.2014.

Mavin edustaja sanoi, että teknisen avun toimeenpanon mahdollistamiseksi ohjelman tekstiä pitäisi muuttaa siten, että toimeenpanoa koskevat vaatimukset eivät ole tiukemmat kuin mitä asetuksen (EU) N:o 809/2014 artikla 62 edellyttää. Sovittiin, että ao. muutos tehdään ensimmäisen ohjelmanmuutoksen yhteydessä.

Päätös: Päätösesitys hyväksyttiin

6. Teknisen avun ensimmäisen erän käyttösuunnitelma

Leena Anttila esitteli teknisen avun ensimmäisen erän käyttösuunnitelman. Käyttösuunnitelmalla osoitetaan yhteensä 30 miljoonaa euroa MMM:n, Mavin, ELY-keskusten ja maaseutuverkoston käyttöön Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014-2020 edistämiseen ja hallinointiin liittyviin toimiin sen mukaisesti, kun koko ohjelmakauden indikatiivisessa käyttösuunnitelmassa on esitetty. Myöntämisvaltuudet jaetaan myöhemmin keväällä samanaikaisesti hanke- ja yritys- ja Leader-tukien myöntämisvaltuuksien jaon yhteydessä.

Keskustelussa nostettiin esiin ELY-keskuksille esitettyjen htv-kiintiöiden joustavuus. Todettiin, että käyttämättä jääneet henkilötyövuodet voi siirtää käytettäväksi seuraavalle vuodelle, Tämä mahdollistaa joustavamman henkilöstösuunnittelun. Suunnitelmat tulee kuitenkin tehdä budjetin sallimissa rajoissa.

Lisäksi keskustelussa tuotiin esiin kuntien suuri rooli maaseutuohjelman toteutuksessa. Kunnissa taloudellinen tilanne on tiukka. Kyse on valtion ja kuntien tehtävien jaon järjestämisestä yleisellä tasolla, joka ei suoraan liity teknisen avun käyttöön.

Päätös: Päätösesitys hyväksyttiin

7. Toimenpiteiden valintakriteerit

Sirpa Karjalainen esitteli ohjelman kaikkien toimenpiteiden (pl. Leader) valintakriteereiden pääasiallisen sisällön, painotukset ja pisteytysmenettelyn. Valintakriteereitä on valmisteltu ohjelman toimenpiteitä valmistelleissa työryhmissä ja yhdessä ELY-keskusten kanssa. Valintakriteerit määritellään ohjelma-asiakirjassa aikaisempia ohjelmakausia tarkemmin ja seurantakomitea hyväksyy valintakriteerit ennen kuin ne voidaan ottaa käyttöön. Sini Wallenius esitteli ei-tuotannollisten investointien valintakriteereihin täsmennystarpeista.

Keskustelussa nostettiin esille erityisesti erityyppisten alueiden painokertoimet yrityksen sijaintipaikan pisteytyksessä. Onko esim. kaupunkialueilla sijaitseville yrityksille tarpeen antaa lainkaan sijaintiin liittyviä pisteitä, kun kyse on maaseuturahaston rahoituksesta. Kaupunkialueilla sijaitsevat yritykset voivat valikoitua rahoitettavaksi myös muilla kriteereillä, kuten innovatiivisuudella, jonka painoarvokin on kriteeristössä suurempi kuin sijainnin painoarvo. Kysyttiin myös miksi sijaintipaikan painoarvokerroin vaihtelee niin paljon (5 – 15 %) eri toimenpiteiden välillä. Sijainnin painoarvon ollessa vain 5 % yritysin-

vestoinnit saattavat ohjautua kaupunkeihin, etenkin kuin ohjelmakaudella 2014-2020 rakennerahastojen varat ovat huomattavasti vähentyneet. Lisäksi kysyttiin perustuuko aluetyyppi uusittuun maaseututypologiaan vai kuntarajoihin.

Todettiin, että maaseutualueita sijaintipaikkana suositaan pisteytyksessä, mutta myös kaupungissa sijaitseva yritys voi hyödyttää maaseudun toimijoita. Pisteitä voi saada ainostaan kaupunkialueella toimiva elintarvikealan yritys tai maatila. Painoarvokertoimen vaihtelu johtuu siitä, että ko. toimenpiteet ja niiden tavoitteet ovat erityyppisiä. Aluetyypin määrittely kriteereissä perustuu uusittuun maaseututypologiaan.

Komission edustaja muistutti, että valintakriteerien perusteet on kirjattu ohjelmaan varsin yksityiskohtaisesti, koska valintakriteerit ovat tärkeitä kohdistamisen välineitä toteuttaessa valittua strategiaa. Myös kriteereiden muutosten tulee noudattaa ohjelman strategiaa.

Sovittiin, että seurantakomitea tulee seuraamaan valintakriteerien toimivuutta käytännössä, erityisesti ovatko toimenpiteiden 4.2 ja 6.4 sijaintiin liittyvät painokertoimet oikeassa suhteessa muihin valintakriteereihin. Sovittiin myös, että valintakriteereitä koskevan muistion alkua täsmennetään siten, että valintakriteereiden merkitys ja käyttö selkeytyy paremmin tuen hakijoille ja muille lukijoille.

Päätös: Päätösesitys hyväksyttiin.

8. Leader-ryhmien ja paikallisten strategioiden valinta sekä Leader-ryhmien valintakriteerit

Sanna Sihvola kertoi, että Leader-ryhmien valinnasta oli tehty maa- ja metsätalousministeriön päätös 21.1.2015. Kaikki 54 Leader-ryhmää hyväksyttiin toteuttamaan Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa 2014-2020, sillä kaikki ryhmät täyttivät ryhmältä edellytetyt hyväksyttävyyuskriteerit. Leader-ryhmälle myönnettävään rahoituskehikseen vaikutti aikaisempaa enemmän paikallisen kehittämisstrategian laatu. Lisäksi painotettiin toiminta-alueen sijaintia ydin- ja harvaan asutulla maaseudulla.

Sanna Sihvola esitteli myös Leader-ryhmien valintakriteerien laatimisen periaatteet. Leader-ryhmät eivät noudata ohjelman toimenpiteiden valintakriteereitä, vaan ne laativat omat valintakriteerinsä oman kehittämisstrategiansa ja sen tavoitteiden perusteella asetuksen (EU) N:o 1303/2013 mukaisesti. Ryhmien valintakriteereiden laatimista on

avustanut ulkopuolinen asiantuntija Osuuskunta Avaintaito Oy. Kaikkien 54 Leader-ryhmän valintakriteerit on nähtävissä seurantakomitean nettisivulla.

Keskustelussa tuotiin esille, että Leader-ryhmien rahoituksen kasvuun ei kaikkialla ole suhtauduttu positiivisesti, kun viljelijöiden tuet ovat samanaikaisesti laskeneet. Myöskään kuntien sitoutuminen 20 % julkiseen rahoitusosuuteen ei ollut kaikilla alueilla itsensänselvyys. Toistaiseksi kaikki kunnat ovat kuitenkin rahoitukseen sitoutuneet ja se on myös paikallisen kehittämisen edellytys. Leaderin kokonaisrahoituksesta kuntien osuus on keskimäärin 13 % eli kuntien rahoitukselle tulee merkittävä vipuvaikutus. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman EU-rahoituksesta Leader-toimintatavan aseuksen (EU) N:o 1305/2013 mukainen minimiosuus on 5 % ja Suomessa osuus on 5,3 %.

Leader-ryhmien edustaja kiitti siitä, että Leader-ryhmien toimintarahnan kustannukset tulivat hyväksyttäväksi omalla riskillä jo vuoden 2015 alussa.

Komission edustaja kehui Suomen hyvää aidosti paikallislähtöistä Leaderin toteuttamistapaa, jota on käytetty malliesimerkkinä muillekin EU-jäsenvaltioille.

9. Kansainvälisten hankkeiden kustannusten hyväksyminen ohjelman toteutuksessa

Leena Anttila esitteli asiakohdan. Yleisasetuksen (EU) N:o 1303/2013 artiklan 70 mukaan ohjelma-alueen ulkopuolella sijaitseviin toimiin voidaan osoittaa enintään 5 % maaseuturahastosta myönnetystä tuesta ohjelmatasolla. Lisäksi seurantakomitean on hyväksyttävä kyseinen toimi tai toimityyppi. Maaseutuasetuksen (EU) N:o 1305/2013 artiklan 44 mukaan hankkeita voidaan toteuttaa myös kolmansien maiden alueiden kanssa. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmassa on mahdollista toteuttaa hankkeita, joissa on kansainvälisiä kustannuksia toimenpiteissä M16 (yhteistyö) ja M19 (Leader-toimintatapa). Kansainvälisten hankkeiden hyväksyttävistä kustannuksista ja hallinnollisista menettelyistä säädetään tarkemmin kansallisissa säädöksissä ja ohjeissa.

10. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman vuoden 2015 viestintäsuunnitelma

Annukka Lyra esitteli vuoden 2015 viestintäsuunnitelman, joka oli valmisteltu ohjelman viestintäryhmässä yhteistyössä Mavin ja maaseutuverkoston kanssa. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman lanseerauskampanjan toteuttamisesta on järjestetty tarjouskilpailu, joka päättyy 3.2.2015. Lanseerauskampanjaan on varattu 400.000 euroa ja sen on tarkoitus käynnistyä huhtikuussa. Lanseerauskampanjan toteuttamisessa alueiden rooli tulee korostumaan.

Keskustelussa kysyttiin, miten nuoret on otettu huomioon ohjelman viestinnässä ja rahoituksen kohdentamisessa.

Todettiin, että esimerkiksi Leader-ryhmien strategioissa painotetaan keskimäärin erittäin paljon nuorten osallistumista toimintaan eri tavoin. Maaseutuverkoston ohjausryhmän neljästä työryhmästä yhden teemana on maaseudun nuoret.

Ehdotettiin, että seurantakomitea voisi seurata myös nuorten osallistumisen toteutumista käytännössä. Ohjelmassa nuoret on otettu hyvin huomioon.

11. Alueelliset suunnitelmat

Leena Anttila kertoi, että ELY-keskusten johdolla laadittujen alueellisten maaseudun kehittämissuunnitelmien tiivistelmät olivat kokousaineiston liitteenä. Tiivistelmissä on esitelty pääkohdat kunkin ELY-keskusalueen erityispiirteistä sekä suunnitelmien painopisteistä ja tavoitteista. ELY-keskukset toteuttavat alueellista maaseudun kehittämissuunnitelmaansa rahoittamiensa hankkeiden ja yritystukien avulla samalla kun ne toteuttavat maaseudun kehittämisohjelmaa. Ohjelmakaudella 2014-2020 alueellisten maaseudun kehittämissuunnitelmien tavoitteita ja niiden toteutumista seurataan aikaisempaa tarkemmin ohjelman tavoitteiden toteutumisen rinnalla. Alueelliset suunnitelmat tallennetaan myös maaseutu.fi -sivuille kevään 2015 aikana.

12. Maaseutuverkoston toiminnan käynnistyminen

Taina Vesanto esitteli maaseutuverkoston ohjausryhmän kokoonpanon. Ohjausryhmä ei ole edustuksellinen, vaan sen koko on tarkoitus pitää mahdollisimman pienenä, niin että se on toimiva. Ohjausryhmällä on vaihtuvia työryhmiä, joista kukin keskittyy yhden ohjelman tavoitteiden saavuttamisen kannalta oleellisen teeman edistämiseen. Ensimmäiset 4 työryhmää ovat teemoiltaan ympäristö ja ilmasto, innovaatiot, yrittäjäyys, nuoret. Sidosryhmät pääsevät mukaan maaseutuverkoston toimintaan työryhmien jäsenyyden

kautta. Kunkin työryhmän puheenjohtaja valitsee itse oman työryhmänsä jäsenet. Kukin työryhmä laatii itselleen toimintasuunnitelman ja tavoitteet. Työryhmien toiminta-aika on 2-4 vuotta ja ohjelmakauden aikana nimetään uusia työryhmiä toisista teemoista. Maaseutuverkoston ohjausryhmän kokous pidetään 11.-12.2.2015.

Teemu Hauhia kertoi maaseutuverkostoyksikön henkilöstön valinnasta sekä yksikön tehtävistä. Maaseutuverkostopalvelut-yksikkö sijaitsee Mavin tiloissa Seinäjoella ja siinä työskentelee yhteensä 7 henkilöä. Maaseutuverkostotoiminnalla on ohjelmakaudella 2014-2020 kaksi päätavoitetta. Ensimmäinen tavoite on viestinnän parantaminen ja tehostaminen ja toinen tavoite on saada koko laaja maaseutuverkosto toimimaan aktiivisesti ohjelman tavoitteiden edistämiseksi. Ohjausryhmä linjaa maaseutuverkoston toimintaa, kun taas maaseutuverkostopalvelut –yksikkö koordinoi ja mahdollistaa toiminnan mm. tarjoamalla toimijoille palvelupaketteja.

Keskustelussa kiinnitettiin huomiota siihen, että ohjelman ja maaseutuverkoston lanseerauskampanja aloitetaan vasta huhti-toukokuussa 2015, jolloin osa ohjelman hakuajoista on jo alkanut. Todettiin, että lanseerauskampanja on tarkoituksenmukaista aloittaa vasta siinä vaiheessa, kun kaikkien tukien haut ovat alkaneet. Kysyttiin myös Ahvenanmaan sekä meri- ja kalatalousrahaston ohjelmien tilanteesta. Näistä kumpaakaan ei ole vielä hyväksytty komissiossa.

13. Muut ajankohtaiset asiat

Komission edustaja toi esille, että teknisten muutosten lisäksi ohjelmaan voi tulla ensimmäisen toimeenpanovuoden aikana muitakin muutostarpeita, johtuen komission tulokintojen täsmentymisestä.

Mavin edustaja kertoi, että tietojärjestelmien, Hyrrä- ja Tukisovelluksen valmistelu on edennyt aikataulussa. Eri tukimuotojen haut aloitetaan porrastetusti, koska tietojärjestelmät eivät valmistu kaikkien tukimuotojen osalta samanaikaisesti. Viljelijöiden päätukihaku alkaa huhtikuussa. Mavi on jo järjestänyt koulutuksia viljelijäituista, hanke- ja yritystuista sekä rakennetuista. ELY-keskusten resurssitilanne vaikuttaa huolestuttavalta.

14. Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään 4.6.2015 pääkaupunkiseudulla.

15. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 13.40.

Helsingissä 26.2.2015

Seurantakomitean puheenjohtaja,
kansliapäällikkö

Jaana Husu-Kallio

Seurantakomitean sihteeri,
neuvotteleva virkamies

Leena Anttila

